

ಕಾಯ್ದಾರಿ

ಕವಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಪರಿಸರ...
(The Environment Which Shaped Poet...)

ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಶ್ರೀಧರ್ ಆರ್.

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ
ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಮಾಗಡಿ, ರಾಮನಗರ.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14289519>

ABSTRACT:

“ನನ್ನ ಬದುಕಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಾನು ಯಾರೋ ಭೂಮಾಲೀಕರ ಮನೆಯ ಜೀತಗಾರನಾಗಿಯೋ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಯಾವುದಾದರೂ ಗಿರಣಿಯ ಕಾರ್ಮಿಕನಾಗಿಯೋ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೂದಲೆಳೆಯ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಪಾರಾದ ನಾನು ಅನೇಕರ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಪ್ರೀತಿ, ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಲೇಖಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಜೀತಗಾರರು, ಕೂಲಿಕಾರರು, ರೈತರು, ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಜಾತೀಯತೆ, ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ನೊಂದ ಜೀವಿಗಳ ಪರವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಭಿನ್ನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.”

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವ ‘ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ: ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಸಂಪುಟಗಳ (2018) ಲೇಖಕರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಓದುಗರು ಗಮನಿಸಿರಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ದಲಿತ ಚಳವಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ಹಾಡುಗಳ ಮೂಲಕ ಜೀವತುಂಬಿದ ಕವಿ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಊರಿನ ಪರಿಸರದಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆಗೊಂಡು ಹಾಗೂ ಆತನ ಸಂವೇದನೆಯ ಅಖಂಡ ಸ್ಥಿತಿಯಾದ ಬಾಲ್ಯಕಾಲದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭವಗಳು ಮತ್ತು ವಿಮೋಚನಾ ಹೋರಾಟಗಳ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸೃಜನಶೀಲ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

KEYWORDS:

ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ, ಕವಿತೆ, ಪರಿಸರ, ವಿಮೋಚನಾ ಹೋರಾಟಗಳು, ಶೋಷಣೆ, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪಾಲೊ ಫೀರ್, ದಲಿತರು.

ಮೊದಲಿಗೆ ನಾನು ಕವಿತಾ- 1993 ಸಂಘಟಕರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದೆ. ಆ ಕವಿತೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವೇ ಬೇರೆ. ನಾನು ಯಾಕೆ ಕವಿತೆ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ? ಎಂದು ಜನ ಕೇಳಿದಾಗ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲು ನನ್ನಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಕವಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಅರ್ಕಾವತಿ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಊರಿನಲ್ಲಿ. (ಮಂಚನಬೆಲೆ, ಮಾಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ) ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹಿಂದೆ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಇದ್ದವು. ಆ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಹೂವುಗಳು ಇದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ನದಿ ಇತ್ತು. ಅದರಾಚೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬೆಟ್ಟಗಳ ಗುಂಪು. ಈ ಜಗತ್ತು ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿತು.

ಆಮೇಲೆ, ನಾನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದೊಂದಿಗೆ ಸಹ-ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡೆ. ಇದು ದೇವರು ಮತ್ತು ದೆವ್ವಗಳ ಜಗತ್ತು. ದೇವರು ಮತ್ತು ದೇವಿಯರನ್ನು ಮೈ ಮೇಲೆ ಆವಾಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರಿದ್ದರು. ದೇವರುಗಳು ಹಿರಿಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದಲ್ಲದೆ, ದೆವ್ವಗಳು ಸಹ ಇದ್ದವು. ಅವುಗಳು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದವು, ಕಿರುಚುತ್ತಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅಳುತ್ತಿದ್ದವು. ದೇವರು ಶಿಕ್ಷೆಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ದೆವ್ವಗಳು ಸವಾಲಿನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ದೇವರು ಹಾಗೂ ದೆವ್ವಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸದ ಹೊರತು ಜನರು ಈ ದೇವರು ಅಥವಾ ದೆವ್ವಗಳ ಉಪಟಳದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕವನ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ, ಹೂಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳು ಈ ದೇವರು-ದೆವ್ವಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ದೇವರೊಂದಿಗೆ ಜನರು ಜಗಳ ಆಡಿದಾಗ ಅವುಗಳ ಆರ್ಭಟ, ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣೀರಿನ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾದರೆ ಹಾಗೂ ದೆವ್ವಗಳ ಯಾತನೆಯೂ ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ದೇವರುಗಳು ಅಬ್ರಹಾಡಬ್ರಾ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮೋಡಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ, ದೆವ್ವಗಳು ಬಂಡಾಯದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಖುಷಿಯನ್ನು ಪಡೆದೆ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಈ ಧೈರ್ಯವು ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕವಿತೆ ಬರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ಆ ನಂತರ, ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾಯಿತು. ನನಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ

ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯ ಅರಿವಾಯಿತು. ಜನರ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದು ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿತು. ನಾನು ವಿಮೋಚನಾ ಹೋರಾಟಗಳಿಗೆ ಕವನಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಶೋಷಿತರಲ್ಲಿರುವ ಶೋಷಕನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಬಿಳಿ ತತ್ವದಂತೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬ್ರೆಜಿಲಿಯನ್ ಚಿಂತಕನೊಬ್ಬನ ಬರಹಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞ ಪಾಲೊ ಫ್ರೀರ್ (1921-1997) ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ, ಶೋಷಿತರ ಗುರಿ ಶೋಷಕನಾಗುವುದು; ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವುದಲ್ಲ; ಈ ಆಲೋಚನೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿತು. ಶೋಷಿತರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಕೊರತೆಯಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯು ತಾನು ಸಹ ಶೋಷಕನಾಗಲೂ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪಾಲೊ ಫ್ರೀರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶೋಷಿತರಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿರುವ ಶೋಷಕನನ್ನು ಪಾಲೊ ಫ್ರೀರ್ ಶೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಆದರೆ, ಅವು ನನ್ನನ್ನು ನಿರಾಶಾವಾದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ನೀಡಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ಅಮಾನವೀಯ ಹಲ್ಲೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶಾಸಕನಾಗಿ ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದೆ. ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಹಾರ ಘೋಷಿಸಿತು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮ್ಮೇಳನವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರೂ ಹಾಜರಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಆಕೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪುರುಷರು ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿದ ಪರಿಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಯಸಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ನಾನು ಆ ಜನರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯೇ ತೀವ್ರವಾಗಿ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವನ ಪತ್ನಿ. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹೊಡೆದಾಟದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಗಂಡನ ಕೈ ಮುರಿದಿತ್ತು. ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆದ ಇತರರಿಗಿಂತ ಆತನೇ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತ್ರಸ್ತನಾಗಿದ್ದ. ಆದರೆ, ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ನಯಾ ಪೈಸೆಯೂ ಪರಿಹಾರ ಸಂದಾಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ!

ನಾನು ಗಾಬರಿಯಾದೆ. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡದೆ ಯಾಕೆ ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದೆ? ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಈ ಮಹಿಳೆಯ ಪತಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ, ಪರಿಹಾರ ವಿತರಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ವಿತರಿಸಿದ್ದರು. ಸರಿ, ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾಕೆ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ? ಎಂದು

ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾತು ಬಾರದ 'ಮೂಕ' ಎಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರು ಹೇಳಿದರು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೂಕನಾಗಿದ್ದನು. ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲವರ ಮಾತನ್ನೇ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ; ಅವರು ಮೂಕರನ್ನು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ? ನನಗೆ ದುಃಖವಾಯಿತು. ನಾನು ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕವಿತೆ ಅವನಿಗಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

(‘ಇಂಡಿಯನ್ ಪೊಯೆಟ್ರಿ ಫೆಸ್ಟಿವಲ್’ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಟರ್ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಸೆಂಟರ್, ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಸಮಾರೋಪ ಭಾಷಣ, ಡಿಸೆಂಬರ್ 30, 1993)

ಕೃಪೆ: ಡಾ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ (ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಸಂಪುಟ-3, ಸಾಹಿತ್ಯ- ಸಂಸ್ಕೃತಿ- ಸಮಾಜ, 2018). ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ. ಬೆಂಗಳೂರು. ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ: 533-535

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.